

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 318/06-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. februára 2008 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a zo sudcu Ladislava Orosza vo veci sťažnosti D. B., B., zastúpeného advokátom JUDr. R. M., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 13 ods. 1, čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 a čl. 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Špeciálneho súdu Pezinok sp. zn. PK - 1 Tš 8/05 zo 16. novembra 2005 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Toš 25/2005 zo 6. decembra 2005 a porušenie svojho práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Toš 39/2006 z 21. septembra 2006, takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva D. B. podľa čl. 13 ods. 1, čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 a čl. 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Špeciálneho súdu Pezinok sp. zn. PK - 1 Tš 8/05 zo 16. novembra 2005 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Toš 25/2005 zo 6. decembra 2005 p o r u š e n é n e b o l i .

2. Právo D. B. podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Toš 39/2006 z 21. septembra 2006 porušené nebolo.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. februára 2006 doručená sťažnosť D. B., B., v tom čase vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. M., B., z 3. februára 2006, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 13 ods. 1, čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 a čl. 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špeciálneho súdu Pezinok (ďalej len „špeciálny súd“) sp. zn. PK - 1 Tš 8/05 zo 16. novembra 2005 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Toš 25/2005 zo 6. decembra 2005.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 8 Ntv 56/02 zo 7. mája 2004 bol vzatý do väzby podľa ustanovenia § 68 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) platného do 31. decembra 2005 z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku s tým, že väzba začína v ten istý deň o 10.00 h.

Sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici s právomocou špeciálneho súdu uznesením sp. zn. Pš 15/04 zo 4. novembra 2004 v zmysle ustanovenia § 72 ods. 1 Trestného poriadku vypustil u sťažovateľa dôvod väzby podľa ustanovenia § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku s tým, že naďalej ostáva dôvod väzby podľa ustanovenia § 67 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

Sťažovateľ podal 11. novembra 2005 žiadosť o prepustenie z väzby, ktorá bola uznesením špeciálneho súdu sp. zn. PK - 1 Tš 8/05 zo 16. novembra 2005 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Toš 25/2005 zo 6. decembra 2005 zamietnutá.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uvádza, že dôvody útekovvej väzby tak, ako boli v predmetných uzneseniach ustálené, nie sú v jeho prípade odôvodnené, pretože v období, keď sa mal dopustiť skutku, z ktorého bol orgánmi činnými v trestnom konaní obvinený, už preukázateľne býval viac ako jeden rok v Českej republike (Praha). Neobstojí teda tvrdenie, podľa ktorého sa útek do Českej republiky vyhýbal trestnému stíhaniu. Adresa pobytu sťažovateľa v Českej republike bola navyše podľa jeho tvrdenia orgánom činným v trestnom konaní na základe výpovede svedka známa.

V sťažnosti sa ďalej poukazuje na to, že najvyšší súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 2 Toš 25/2005 zo 6. decembra 2005 uviedol, že sťažovateľ svojím pobytom v cudzine sledoval úmysel vyhnúť sa trestnému stíhaniu, o existencii ktorého vedieť mohol a mal (vediac o krachu nebankových subjektov a s tým spojennej spoločenskej situácii). Sťažovateľ nesúhlasí s uvedeným názorom najvyššieho súdu a argumentuje, že v zmysle čl. 13 ods. 1 ústavy možno povinnosti ukladať iba zákonom alebo na základe zákona. Nie je mu známa skutočnosť, „... že by všetci občania SR, ktorí sa z médií dozvedia, že sa v ich vlasti deje niečo, čo by mohlo súvisieť s ich osobou, by boli povinní sa ihneď vrátiť do vlasti a dať sa k dispozícii orgánom činným v trestnom konaní“. Sťažovateľ preto zastáva názor, že sa nachádza vo väzbe bez splnenia zákonných podmienok a v rozpore s platnou legislatívou.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiada, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej vydal tento nález:

„1. Uznesením Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK - 1 Tš 8/05 zo dňa 16. 11. 2005, ktorým bola podľa § 72 ods. 2 Tr. por. Zamietnutá žiadosť obvineného D. B. o prepustenie z väzby, ako aj nadväzujúcim uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Toš 25/2005 zo dňa 6. 12. 2005, ktorým bola podľa § 148 ods. 1, písm. c)

Tr. por. zamietnutá sťažnosť obvineného D. B. proti horeuvedenému uzneseniu Špeciálneho súdu v Pezinku, boli porušené články 13 ods. 1, 17 ods. 1)2)3)5, 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj článok 5 ods. 1, písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK - 1 Tš 8/05 zo dňa 16. 11. 2005 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. Zn. 2 Toš 25/2005 zo dňa 6. 12. 2005 sa zrušujú.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. III. ÚS 318/06-14 z 10. októbra 2006 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu navrhovanom sťažovateľom.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval sťažovateľa, predsedu špeciálneho súdu a predsedu najvyššieho súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na ústnom pojednávaní vo veci, a predsedu špeciálneho súdu a predsedu najvyššieho súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadrili k sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľa ústavnému súdu v podaní z 9. marca 2007 oznámil, že trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Vyjadrenie predsedu špeciálneho súdu k sťažnosti bolo ústavnému súdu doručené 19. marca 2007. Vo vyjadrení sa okrem iného uvádza:

«Dňa 15. 11. 2005 bola Špeciálnemu súdu v Pezinku (ďalej aj „Špeciálny súd“ alebo „súd“) v trestnej veci obžalovaných Ing. JUDr. J. M., Ing. P. P. a D. B. pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona, účinného do 31. 12. 2005 (ďalej aj „Tr. zák.“), trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., a trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., vedenej na Špeciálnom súde v Pezinku pod sp. zn.: PK - 1 Tš/8/2005, doručená žiadosť obžalovaného D. B. o prepustenie z väzby na slobodu (ďalej „žiadosť“), podaná prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. R. M. (príloha č. 1). O podanej žiadosti Špeciálny súd konal na neverejnom zasadnutí dňa 16. 11. 2005 (príloha č. 2), kde ju po preskúmaní z

hľadiska obsahu i formy podľa § 72 ods. 2 Tr. por., účinného do 31. 12. 2005, zamietol uznesením (príloha č. 3), ktoré je napadnuté vyššie uvedenou sťažnosťou obž. D. B. na Ústavnom súde Slovenskej republiky. Po doručení predmetného uznesenia (príloha č. 4), bol dňa 29. 11. 2005 trestný spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“) na rozhodnutie o sťažnostiach podaných proti uvedenému uzneseniu (príloha č. 5).

O podaných sťažnostiach rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dňa 06. 12. 2005 (príloha č. 6), s tým, že uznesením sp. zn.: 2 Toš 25/2005 (príloha č. 7) sťažnosť obžalovaného D. B. proti uzneseniu Špeciálneho súdu zo dňa 16. 11. 2005 zamietol.

O väzbe obžalovaného D. B. Špeciálny súd naposledy rozhodoval dňa 26. januára 2007, kedy uznesením, č. k.: PK - 1 Tš/8/2005-3324 (príloha č. 8) žiadosť obžalovaného o prepustenie z väzby zamietol a neprijal ponúkanú záruku ThDr. J. H., Th.D. za ďalšie správanie obžalovaného. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 23. februára 2007 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 1 Toš 8/2007 (príloha č. 9), ktorým bola zamietnutá sťažnosť obžalovaného proti uzneseniu Špeciálneho súdu zo dňa 26. 01. 2007.

Po preskúmaní skutočností namietaných v ústavnej sťažnosti obžalovaného D. B. som nezistil žiadne nedostatky v namietanom konaní senátu, ktoré by vzbudzovali oprávnené pochybnosti o nezávislosti členov senátu, o ich svedomitosti a nestrannosti pri rozhodovaní, ich nezaujatosti voči účastníkom konania a o úsilí ukončiť súdne konanie spravodlivo a bez zbytočných prieťahov. Postup senátu Špeciálneho súdu pri rozhodovaní o žiadosti obžalovaného D. B., ako aj postup súdu, ktorý vydaniu vyššie uvedených rozhodnutí predchádzal, bol vykonaný v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a zákonom č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok), účinným do 31. 12. 2005, upravujúcim procesný postup v predmetnej trestnej veci vedenej na Špeciálnom súde v Pezinku pod sp. zn.: PK - 1 Tš/8/2005, a možno konštatovať, že predmetným konaním súdu neboli porušené základné ľudské práva a slobody obžalovaného D. B.

Vzhľadom na vyššie uvedené Vám týmto zároveň oznamujem, že podľa ust. § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, súhlasím s upustením od

ústneho pojednávania o veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn.: III. ÚS 345/06.»

Vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu bolo ústavnému súdu doručené 3. mája 2007. Vo vyjadrení sa okrem iného uvádza:

„Zotrvávame na názore, ktorý je vyjadrený v dôvodoch uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. decembra 2005, sp. zn. 2 Toš 25/2005, najmä v tom smere, že dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a) Tr. por. účinného do 1. januára 2006 v čase rozhodovania súdov nepochybne trvali a to práve z dôvodu vyhýbania sa trestnému stíhaniu obžalovaným pobytom v zahraničí, konkrétne v Českej republike.

Neobstojí právny názor vyjadrený v sťažnosti, že ak obvinenému nie je vznesené obvinenie, teda nevie o trestnom stíhaní svojej osoby, že sa v takom prípade nemôže vyhýbať trestnému stíhaniu. Išlo by z hľadiska podmienok útekovej väzby stanovenej v Trestnom poriadku o absurdnú situáciu, lebo v takom prípade by každý páchatel', ktorý bezprostredne po spáchaní trestného činu ujde, a preto mu nemôže byť doručené uznesenie o vznesení obvinenia, nemohol byť vzatý do väzby z dôvodu § 67 ods. 1 písm. a) Tr. por.

Z týchto dôvodov navrhujeme, aby sťažnosť obžalovaného bola odmietnutá.

Zároveň oznamujeme, že netrváme, aby bolo vo veci nariadené ústne pojednávanie ústavného súdu.“

Dňa 11. decembra 2006 bola ústavnému súdu doručená ďalšia sťažnosť sťažovateľa z 8. decembra 2006, ktorou namieta porušenie svojho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Toš 39/2006 z 21. septembra 2006. Z tejto sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu podal 24. mája 2006 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej rozhodol špeciálny súd uznesením sp. zn. PK - 1 Tš 8/05 z 24. augusta 2006 tak, že ju zamietol. O sťažnosti sťažovateľa proti tomuto uzneseniu špeciálneho súdu rozhodol najvyšší súd na neverejnom zasadnutí 21. septembra 2006 uznesením sp. zn. 2 Toš 39/2006 tak, že ju zamietol.

Sťažovateľ poukazuje vo svojej sťažnosti na skutočnosť, že vo väzbe sa nachádza už viac ako 2 a pol roka, pričom z tejto doby „14 mesačný prietah bol spôsobený súdom, resp.

štátom! Toľko času totiž uplynulo od podania obžaloby do vytyčenia prvého termínu hlavného pojednávania. Ďalší 4 mesačný prieťah bol opäť zapríčinený súdmi! Žiadosť o prepustenie z väzby bola podaná 24. 5. 2006 a o tejto s konečnou platnosťou rozhodol NS SR až 21. 9. 2006“. Sťažovateľ zároveň namieta, že najvyšší súd pri rozhodovaní „ignoroval nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 84/06 zo 17. 5. 2006, keď o sťažnosti obžalovaného rozhodol na neverejnom zasadnutí dňa 21. 9. 2006“.

Podľa názoru sťažovateľa bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 21. septembra 2006 porušené jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, a preto navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti vydal tento nález:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2 Toš 39/2006 z 21. 9. 2006, ktorým zamietol sťažnosť obžalovaného D. B. bez toho, aby ho vypočul k dôvodom a okolnostiam ďalšieho trvania väzby, porušil jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Toš 39/2006 z 21. 9. 2006 sa zrušuje a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa prikazuje, aby D. B. prepustil neodkladne z väzby na slobodu.“

Ústavný súd ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti sťažovateľa z 8. decembra 2006 vyzval predsedu najvyššieho súdu, aby sa k nej vyjadril. Vo vyjadrení predsedu najvyššieho súdu, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 3. mája 2007, sa okrem iného uvádza:

«Ako vyplýva z obsahu výrokovej časti uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. septembra 2006, sp. zn. 2 Toš 39/2006, Najvyšší súd SR rozhodoval ako súd druhého stupňa o sťažnosti obvineného D. B. proti uzneseniu Špeciálneho súdu v Pezinku z 24. augusta 2006, sp. zn. PK - 1 Tš 8/2005.

K argumentácii uvedenej v sťažnosti považujeme za potrebné zaujať stanovisko v nasledovných zásadných smeroch

- Najvyšší súd SR o sťažnosti rozhodoval na neverejnom zasadnutí, čo zákonná úprava pripúšťa, keďže išlo o sťažnostné konanie (konanie v druhom stupni);

- obvinený B. v podanej sťažnosti nežiadal o osobný výsluch;

- obvinený B. bol k jeho žiadosti o prepustenie z väzby podrobne vypočutý súdom prvého stupňa, ktorý vec prejednal na verejnom zasadnutí a prakticky celá argumentácia obvineného je premietnutá aj do odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia;

- nemožno súhlasiť s názorom sťažovateľa, že „Najvyšší súd SR ignoroval nález Ústavného súdu SR zo 17. mája 2006, sp. zn. III. ÚS 84/06“, lebo v predmetnom náleze išlo o celkom inú procesnú situáciu; Ústavný súd SR rozhodoval o ústavnej sťažnosti, ktorá smerovala proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR podľa § 71 ods. 2 Tr. por. (predĺženie lehoty väzby nad dva roky), t. j. rozhodoval ako jednoinštančný súd, čo sa v odôvodnení nálezu zdôrazňuje (v súčasnej dobe Najvyšší súd SR práve so zreteľom na uvedené rozhodnutie Ústavného súdu SR v obdobných prípadoch rozhoduje až po vypočutí obvineného, resp. na verejnom zasadnutí, ak je možné ho v danom časovom horizonte realizovať);

- nie je nám známe, že by doterajšia rozhodovacia prax Ústavného súdu SR neakceptovala, že v druhej inštancii je sťažnostný súd oprávnený rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí, keď na ňom právo účasti nemá ani prokurátor a obvinený bol vypočutý súdom prvého stupňa.

Z uvedených dôvodov navrhujeme, aby sťažnosť obvineného bola odmietnutá.»

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa z 8. decembra 2006 predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 157/07-15 z 21. júna 2007 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu navrhovanom sťažovateľom. Označeným uznesením ústavný súd zároveň rozhodol o spojení oboch sťažností na spoločné konanie s tým, že bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 318/06. Po prijatí označeného uznesenia ústavný súd vyzval predsedu najvyššieho súdu, aby sa vyjadril, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a či po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie považuje za potrebné doplniť svoje vyjadrenie z 20. apríla 2007. Predseda najvyššieho súdu ústavnému súdu oznámil, že trvá na svojom vyjadrení z 20. apríla 2007 a nepovažuje za potrebné ho doplniť, pričom netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Právny zástupca sťažovateľa podaním z 10. júla 2007 ústavnému súdu oznámil, že sťažovateľ „berie späť žiadosť o jeho osobnú účasť na verejnom zasadnutí Ústavného súdu

SR a žiada, aby jeho sťažnosť bola prejednaná v jeho neprítomnosti“. Právny zástupca sťažovateľa na základe dopytu sudcu spravodajcu upresnil, že označeným podaním sťažovateľ vyjadril súhlas s tým, aby sa o jeho sťažnostiach rozhodlo na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu. Opierajúc sa o uvedené, ako aj predchádzajúci súhlas predsedu špeciálneho súdu a predsedu najvyššieho súdu ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania vo veci.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadril súhlas s tým, aby sa o jeho sťažnostiach rozhodlo bez ústneho pojednávania, ústavný súd zaslal právnenému zástupcovi sťažovateľa už uvedené vyjadrenia špeciálneho súdu a najvyššieho súdu na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska v lehote 7 dní od doručenia a upozornil ho, že ak v určenej lehote k týmto vyjadreniam nezaujme stanovisko, ústavný súd rozhodne o sťažnostiach sťažovateľa na základe dokumentácie, ktorú má k dispozícii.

Právny zástupca sťažovateľa v určenej lehote a ani do dňa rozhodnutia o sťažnostiach sťažovateľa ústavnému súdu svoje stanovisko k vyjadreniam špeciálneho súdu a najvyššieho súdu nedoručil.

O prijatí sťažnosti sťažovateľa z 3. decembra 2005 na ďalšie konanie rozhodol III. senát ústavného súdu. Na základe rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2007 (ďalej len „rozvrh práce“) bola táto vec pridelená sudcovi Ladislavovi Oroszovi ako sudcovi spravodajcovi, ktorý je členom IV. senátu. Sudcovi Ladislavovi Oroszovi bola ako sudcovi spravodajcovi v súlade s rozvrhom práce pridelená aj ďalšia sťažnosť sťažovateľa doručená ústavnému súdu 11. decembra 2006, preto o oboch sťažnostiach spojených uznesením č. k. IV. ÚS 157/07-15 z 21. júna 2007 na spoločné konanie ďalej konal a rozhodoval IV. senát ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto nálezu.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z obsahu sťažností sťažovateľa, ktoré ústavný súd uznesením spojil na spoločné konanie, vyplýva, že sťažovateľ v nich namieta

- 1) porušenie svojich základných práv podľa čl. 13 ods. 1, čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 a čl. 23 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru uznesením špeciálneho súdu sp. zn. PK - 1 Tš 8/05 zo 16. novembra 2005 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Toš 25/2005 zo 6. decembra 2005,
- 2) porušenie svojho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Toš 39/2006 z 21. septembra 2006.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 13 ods. 1, čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 a čl. 23 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru uznesením špeciálneho súdu sp. zn. PK - 1 Tš 8/05 zo 16. novembra 2005 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Toš 25/2005 zo 6. decembra 2005

Uznesením špeciálneho súdu sp. zn. PK - 1 Tš 8/05 zo 16. novembra 2005 bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Toš 25/2005 zo 6. decembra 2005 bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa z 23. novembra 2005 proti označenému uzneseniu špeciálneho súdu.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ opiera svoje tvrdenie o porušení svojich základných práv podľa čl. 13 ods. 1, čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 a čl. 23 ods. 1 ústavy a práva

podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru označeným uznesením špeciálneho súdu a označeným uznesením najvyššieho súdu najmä o nasledovné argumenty:

a) sťažovateľ si Prahu za miesto svojho pobytu zvolil dávno predtým, ako došlo k spáchaniu skutku, ktorý je mu kladený za vinu, t. j. do miesta svojho pobytu „*neušiel a ani nemohol ujsť pred trestným stíhaním*“, v Prahe mal prenajatý byt, „*na území ČR aj riadne podnikal - teda sa ani neukrýval*“,

b) orgány činné v trestnom konaní z výpovede svedka „*v čase vydania medzinárodného zatýkacieho rozkazu vedeli o presnej adrese, na ktorej obvinený v Prahe býva, napriek tomu... vydali medzinárodný zatýkací rozkaz, v ktorom v rozpore so skutočnosťou tvrdili, že jeho pobyt nie je známy*“,

c) jeho konanie nemožno hodnotiť ako konanie zodpovedajúce požiadavkám § 67 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku (tzv. úteková väzba), a preto je „*nad'alej držaný vo väzbe bez splnenia k tomu nevyhnutných zákonných podmienok a dokonca v priamom rozpore s platným zákonom*“.

Podľa čl. 13 ods. 1 ústavy povinnosti možno ukladať

a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd,

b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo

c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu

alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočúť a rozhodnúť o väzbe alebo jej prepustení na slobodu.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 23 ods. 1 ústavy sloboda pohybu a pobytu sa zaručuje.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý, kto je zatknutý v súlade s ustanovením ods. 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

V odôvodnení napadnutého uznesenia špeciálneho súdu sa okrem iného uvádza:

„Špeciálny súd na neverejnom zasadnutí žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu preskúmal z hľadiska obsahu i po formálnej stránke. Predovšetkým je potrebné uviesť, že po formálnej stránke je splnená základná podmienka pre trvanie väzby, pretože vo veci obžalovaného bolo vydané uznesenie o vznesení obvinenia, bola podaná obžaloba, a teda existuje dôvodné podozrenie, že obžalovaný spáchal trestné činy uvedené v obžalobe. Ani v tejto žiadosti však obhajca neuviedol žiadne nové skutkové okolnosti, ktoré by súdu neboli známe, a ktoré by znamenali spochybnenie dôvodnosti podozrení zo spáchania stíhaných trestných činov, a ktoré by v nadväznosti na spochybnenie skutkových okolností prípadu znamenali aj nedôvodnosť väzby.

Špeciálny súd preskúmal žiadosť obžalovaného D. B. a dospel k záveru, že sa nemožno stotožniť s argumentáciou, podľa ktorej odchod páchatel'a do zahraničia je možné považovať za snahu vyhnúť sa trestnému stíhaniu len vtedy, ak je vo veci začaté trestné stíhanie, resp. ak je vznesené obvinenie. V prípadoch rozsiahlej ekonomickej činnosti je okamih dokonania trestného činu zriedkavo totožný s okamihom jeho odhalenia, začatia trestného stíhania, resp. s okamihom vznesenia obvinenia. D. B. je aj po podaní obžaloby

podozrivý zo spáchania závažnej ekonomickej trestnej činnosti, ktorej sa mal dopustiť s viacerými spolupáchateľmi, a to formou zločineckej skupiny. Menovaný opustil územie Slovenskej republiky a pre účely trestného stíhania bol zabezpečený až na základe medzinárodného zatýkacieho rozkazu. Týmto svojím konaním obžalovaný preukázal svoj reálny postoj k trestnému stíhaniu, pričom orgánom činným v trestnom konaní tak podstatne sťažil podmienky pre výkon procesných úkonov, a aby v rozumnej dobe jeho trestnú činnosť zdokumentovali a objasnili. Je tu teda daný dôvod väzby v zmysle § 67 ods. 1 písm. a) Tr. poriadku. Na dôvodoch tejto tzv. útekovej väzby sa ani v tomto štádiu nič nezmenilo.

Keďže súd v danom čase nedisponuje žiadnymi zárukami, ktoré by umožňovali obžalovaného prepustiť z väzby na slobodu, a keďže reálne hrozí, že v prípade jeho prepustenia z väzby na slobodu by ušiel, resp. sa skrýval, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu, prípadne hroziacemu trestu, jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu bola zamietnutá.“

V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa okrem iného uvádza:

„Obžalovaný D. B. sa nachádza vo väzbe v predmetnej trestnej veci od 7. mája 2004 od 10.00 hod. (doba od 23. januára 2003 do 7. mája 2004, počas ktorej sa nachádzal vo vydávacej väzbe v Českej republike, sa podľa právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Košice I z 8. júna 2004, sp. zn. 8 Ntv 56/02, v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1, ods. 2 Tr. por. nezapočítava do lehôt trvania väzby). Dôvody jeho väzby boli postupne modifikované, pričom súčasné väzobné dôvody D. B. spočívajú na ustanovení § 67 ods. 1 písm. a) Tr. por. (tzv. útekové dôvody).

Najvyšší súd Slovenskej republiky si osvojuje záver Špeciálneho súdu v Pezinku v tom smere, že aj v súčasnom štádiu trestného konania prezentované dôvody jeho väzby trvajú, pričom súčasne majú oporu v zadokumentovanom spisovom materiály. Obžalovaný sa v predchádzajúcom štádiu trestného konania, vediac o tzv. krachu predmetných subjektov, a s tým spojenej spoločenskej situácie na území Slovenskej republiky, zdržiaval v cudzine. Svojím subjektívnym konaním aj podľa názoru Najvyššieho súdu sledoval úmysel vyhnúť sa trestnému stíhaniu, o ktorého existencii vedieť mohol a mal. Na tomto konštatovaní nič nemení ani jeho argumentácia, že v Českej republike býval a podnikal, resp. že sloboda pohybu etc. mu v tom, v súlade s ústavami demokratických spoločností,

nemohla zabrániť.

Z uvedených dôvodov si Najvyšší súd Slovenskej republiky postup súdu prvého stupňa z hľadiska ustanovenia § 72 ods. 2 Tr. por. plne osvojuje a v tejto fáze trestného konania naň ako na zákonný i správny poukazuje, stotožniac sa s jeho odôvodnením.

Nezistiac preto podmienky na jeho zmenu sťažnosť obžalovaného D. B. ako nedôvodnú podľa § 148 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol. Vzhľadom na vyššie prezentované závery Najvyšší súd konštatuje trvanie tzv. útekových dôvodov väzby obžalovaného D. B. Jeho prepustením z väzby na slobodu reálne hrozí zmarenie dosiahnutia účelu trestného konania v zmysle § 71 Tr. por. i účelu zákona v reláciách ustanovenia § 1 Tr. por.

Úlohou orgánov činných v trestnom konaní je väzobné veci prejednávať prednostne a s čo najväčším urýchlením.“

Ešte pred zaujatím postoja k argumentácii sťažovateľa na jednej strane a citovanej argumentácii nachádzajúcej sa v odôvodneniach napadnutých uznesení špeciálneho súdu a najvyššieho súdu, ako aj citovaných vyjadreniach predsedu špeciálneho súdu a predsedu najvyššieho súdu na strane druhej považoval ústavný súd za potrebné upozorniť na svoju judikatúru týkajúcu sa jeho miesta a úlohy pri ochrane ústavnosti v súvislosti s preskúmaním rozhodnutí všeobecných súdov.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 *mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného

súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Z citovaného vyplýva, že úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či právne závery, o ktoré opreli špeciálny súd a najvyšší súd svoje uznesenia dotknuté touto časťou sťažnosti, sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a či ich vydaním (ne)došlo k porušeniu práv, ktorých porušenie sťažovateľ namietal.

Ústavný súd v prvom rade považoval za potrebné zdôrazniť, že napadnuté uznesenia špeciálneho súdu a najvyššieho súdu boli vydané v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu podanej prostredníctvom jeho právneho zástupcu 11. novembra 2005, pričom dôvody, o ktoré opiera sťažovateľ svoje kľúčové námietky voči nim, sa dotýkajú skutočností, ktoré existovali v čase, keď došlo k vydaniu medzinárodného zatykača a následnému vzatiu sťažovateľa do väzby. Inak povedané, na rozhodnutie oboch súdov o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa bol podľa názoru ústavného súdu rozhodujúci skutkový stav v čase, v ktorom sťažovateľ podal svoju žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu (november 2005), osobitne to, či v danom štádiu trestného konania (viac ako rok po podaní obžaloby zo spáchania obzvlášť závažnej trestnej činnosti) existujú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu, že sťažovateľ ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu [dôvody tzv. útekovej väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005]. Z citovaných častí napadnutých uznesení špeciálneho súdu a najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že s touto úlohou sa oba uvedené súdy vysporiadali ústavne akceptovateľným spôsobom. Inak povedané, oba napadnuté uznesenia sú z ústavného hľadiska udržateľné vzhľadom na skutkový stav, ktorý existoval v čase ich rozhodovania.

Argumentácia sťažovateľa v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu a obsiahnutá aj v jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 11. novembra 2005 a následnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu špeciálneho súdu je založená na tvrdení, že u neho nikdy

dôvody tzv. útekovej väzby neexistovali, keďže sa zdržiaval v Prahe legálne, a to už v období pred vznesením obvinenia, pričom jeho pobyt v zahraničí bol orgánom činným v trestnom konaní známy, a teda do miesta svojho pobytu „*neušiel a ani nemohol ujsť pred trestným stíhaním*“. Keďže išlo o kľúčový argument sťažovateľa, ktorým dôvodil svoju žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, bolo nevyhnutné, aby sa oba dotknuté súdy s ním vysporiadali o to viac, že akceptácia tohto argumentu sťažovateľa by mohla viesť k spochybneniu ústavnosti jeho väzby od jej samotného počiatku.

Z citovaných častí odôvodnení napadnutých uznesení špeciálneho súdu a najvyššieho súdu vyplýva, že oba dotknuté súdy sa s uvedenou argumentáciou sťažovateľa zaoberali a zhodne kvalifikovali jeho odchod do zahraničia ako subjektívne konanie motivované úmyslom vyhnúť sa trestnému stíhaniu, ktoré zakladalo dôvod na jeho vzatie do väzby už v predchádzajúcom štádiu trestného konania, pričom tento dôvod je „prítomný“ podľa názoru oboch konajúcich súdov aj pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa. Tento záver oboch dotknutých súdov obhajuje vo svojom už citovanom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 3. mája 2007 aj predseda najvyššieho súdu, keď uvádza:

„Neobstojí právny názor vyjadrený v sťažnosti, že ak obvinenému nie je vznesené obvinenie, teda nevie o trestnom stíhaní svojej osoby, že sa v takom prípade nemôže vyhýbať trestnému stíhaniu. Išlo by z hľadiska podmienok útekovej väzby stanovenej v Trestnom poriadku o absurdnú situáciu, lebo v takom prípade by každý páchatel', ktorý bezprostredne po spáchaní trestného činu ujde, a preto mu nemôže byť doručené uznesenie o vznesení obvinenia, nemohol byť vzatý do väzby z dôvodu § 67 ods. 1 písm. a) Tr. por.“

Podľa názoru ústavného súdu nemožno uvedený záver oboch dotknutých súdov považovať vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu za svojvoľný, a teda zjavne neakceptovateľný a z ústavného hľadiska neudržateľný. Jeho prípadné spochybnenie zo strany ústavného súdu v tomto konaní by aj pri rešpektovaní jeho postavenia ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti predstavovalo neprimeranú ingerenciu do postavenia všeobecných súdov a ich úloh pri ochrane ústavnosti a zákonnosti súvisiacej s rozhodovaním vo väzobných veciach, predovšetkým do miery uváženia, ktorú im platné

právne predpisy garantujú pri ich rozhodovacej činnosti a ktorú možno vyvodit' aj priamo z ústavy (čl. 14 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy).

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že napadnutými uzneseniami neboli porušené označené práva s'ťažovateľa (bod 1 výroku tohto rozhodnutia) s poukazom na to, že tento záver sa v konkrétnych okolnostiach prípadu dotýka všetkých práv, ktorých porušenie s'ťažovateľ namietal vzhľadom na ich organickú väzbu vo vzťahu k argumentácii, o ktorú oprel s'ťažovateľ svoju s'ťažnosť a s ktorou sa ústavný súd z už uvedených dôvodov nestotožnil.

2. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Toš 39/2006 z 21. septembra 2006

S'ťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. decembra 2006 s'ťažovateľ namietal porušenie svojho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Toš 39/2006 z 21. septembra 2006 a tiež žiadal, aby ústavný súd okrem iného v náleze vyslovil, že *„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2 Toš 39/2006 z 21. 9. 2006, ktorým zamietol s'ťažnosť obžalovaného D. B. bez toho, aby ho vypočul k dôvodom a okolnostiam ďalšieho trvania väzby, porušil jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“*.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ako aj z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že prostredníctvom čl. 5 ods. 4 dohovoru sa fyzickým osobám garantuje predovšetkým právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody, resp. ďalšieho trvania väzby, ale tiež právo osoby, ktorá bola pozbavená osobnej slobody, predložit' súdu argumenty a vyjadrenia proti

svojmu ponechaniu vo väzbe, t. j. „*osobne sa vyjadrit*“ k tejto otázke, resp. inak povedané, byť vypočutý k dôvodom a okolnostiam ďalšieho trvania väzby.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľa vyjadreným predovšetkým v petite sťažnosti o to viac, že sťažovateľ je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Preto bolo v súlade s navrhovaným petitom úlohou ústavného súdu rozhodnúť len o tom, či k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (ne)došlo tým, že najvyšší súd o jeho sťažnosti proti uzneseniu špeciálneho súdu sp. zn. PK - 1 Tš 8/2005 z 24. augusta 2006 (týmto uznesením špeciálny súd zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu) rozhodol napadnutým uznesením na neverejnom zasadnutí, t. j. bez toho, aby ho vypočul.

Bez ohľadu na uvedené ústavný súd s odvolaním sa na zistenia vyplývajúce z dokumentácie predloženej sťažovateľom konštatoval, že k porušeniu jeho práva na urýchlené rozhodnutie súdu o ďalšom trvaní jeho väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v danom prípade nemohlo dôjsť, čo vyplýva zo skutočnosti, že najvyšší súd rozhodol o jeho sťažnosti v lehote kratšej ako jeden mesiac od predloženia spisu, čo je lehota, ktorá je z hľadiska požiadaviek formulovaných v stabilizovanej judikatúre ESĽP i v judikatúre ústavného súdu akceptovateľná.

Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho práva byť vypočutý pred rozhodnutím najvyššieho súdu o jeho sťažnosti proti označenému uzneseniu špeciálneho súdu k dôvodom a okolnostiam ďalšieho trvania väzby ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju doterajšiu judikatúru, na ktorú sa odvoláva aj sťažovateľ, podľa ktorej väzba je zásadným zaisťovacím inštitútom a predstavuje výrazný zásah do základného práva jednotlivca na osobnú slobodu. Neodmysliteľnou procesnou zárukou pri takomto zásahu musí byť právo dotknutej osoby „*osobne sa vyjadrit*“, teda byť vypočutá súdom k dôvodom a okolnostiam ďalšieho zotrvania vo väzbe (III. ÚS 84/06).

V posudzovanom prípade z už citovaného vyjadrenia predsedu najvyššieho súdu vyplýva, že sa nestotožňuje s názorom sťažovateľa, že o jeho sťažnosti proti označenému uzneseniu špeciálneho súdu bol povinný rozhodnúť po vypočutí sťažovateľa, t. j. na verejnom zasadnutí, pričom svoj názor opiera o tieto argumenty:

a) vnútroštátna zákonná úprava pripúšťala, aby sa v danom prípade rozhodovalo na neverejnom zasadnutí, keďže išlo o sťažnostné konanie (konanie v druhom stupni),

b) obvinený (sťažovateľ) v podanej sťažnosti nežiadal o osobný výsluch,

c) sťažovateľ bol k jeho žiadosti o prepustenie z väzby podrobne vypočutý súdom prvého stupňa, ktorý vec prerokoval na verejnom zasadnutí, a prakticky celá jeho argumentácia bola premietnutá aj do odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia,

d) nemožno súhlasiť s názorom sťažovateľa, že „*Najvyšší súd SR ignoroval nález Ústavného súdu SR zo 17. mája 2006, sp. zn. III. ÚS 84/06*“, lebo v predmetnom náleze išlo o celkom inú procesnú situáciu, keďže ústavný súd v uvedenom prípade rozhodoval o sťažnosti, ktorá smerovala proti rozhodnutiu najvyššieho podľa § 71 ods. 2 Trestného poriadku (išlo predĺženie lehoty väzby nad dva roky), t. j. v uvedenom prípade najvyšší súd rozhodoval ako jednoinštančný súd, čo sa v odôvodnení nálezu zdôrazňuje, pričom najvyššiemu súdu nie je známe, že by doterajšia rozhodovacia prax ústavného súdu neakceptovala, že v druhej inštancii je sťažnostný súd oprávnený rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí, a to aj preto, že na ňom právo účasti nemá ani prokurátor, pričom obvinený bol vypočutý súdom prvého stupňa.

Zohľadňujúc vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu ústavný súd považoval za potrebné tiež pripomenúť, že pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie práv vyplývajúcich z dohovoru je povinný uplatňovať čl. 154 ods. 1 ústavy, podľa ktorého majú medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. V konkrétnych okolnostiach prípadu ide o prednostné uplatnenie čl. 5 ods. 4 dohovoru, vzhľadom na jeho výklad uplatňovaný ESLP, pred vnútroštátnou úpravou upravujúcou podmienky rozhodovania všeobecných súdov o návrhoch obvinených (obžalovaných) o zákonnosti ďalšieho trvania väzby.

Z judikatúry ESLP vyplýva, že určité procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, pričom tieto nemusia byť bez výhrad rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods.1 dohovoru a ktoré zabezpečujú podmienky spravodlivého súdneho procesu. Možno však konštatovať, že pri rozhodovaní o zákonnosti väzby sa na niektoré z týchto procesných záruk kladie mimoriadny dôraz. Jednou zo spomínaných záruk je aj právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe.

Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku vo veci Sanchez - Reisse v. Švajčiarsko z 21. októbra 1986 vyslovil názor, že možnosť osoby pozbavenej osobnej slobody „osobne sa vyjadriť“ je jednou zo základných procesných záruk spravodlivého procesu. Toto rozhodnutie ESLP sa týkalo vydávacej väzby podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru. Pokiaľ ide o osobu, ktorej osobná sloboda bola obmedzená v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ESLP sa prikláňa k nutnosti a nevyhnutnosti výsluchu dotknutej osoby pred súdom, ako aj k zásade kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní (rozsudok vo veci Nikolov v. Bulharsko z 25. marca 1999, rozsudok vo veci Kampanis v. Grécko z 13. júla 1995). Európsky súd pre ľudské práva vychádza za daných okolností z predpokladu, že osobná prítomnosť dotknutej osoby je sama osebe zárukou spravodlivého procesu a zároveň aj zárukou eliminácie možného porušenia základných práv a slobôd.

Rešpektujúc citovanú judikatúru ESLP ústavný súd už v konaní sp. zn. IV. ÚS 45/08 zdôraznil, že ani judikatúru ESLP k čl. 5 ods. 4 dohovoru nemožno vykladať tak bezbreho, že by z nej vyplývala povinnosť všeobecného súdu a zvlášť odvolacieho súdu rozhodovať o ďalšom trvaní väzby vždy na verejnom zasadnutí, t. j. po vypočutí obvineného, bez ohľadu na konkrétne okolnosti prípadu.

V danom prípade ústavný súd v zhode s argumentmi uvedenými vo vyjadrení predsedu najvyššieho súdu konštatoval, že konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým skutočnosť, že išlo o sťažnostné konanie, t. j. rozhodovanie najvyššieho súdu v druhom stupni, skutočnosť, že prvostupňový súd (špeciálny súd) rozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu po jeho vypočutí, t. j. na verejnom zasadnutí, skutočnosť,

že sťažovateľ o svoj výsluch najvyšším súdom výslovne nepožiadala, ako aj samotný obsah sťažnosti sťažovateľa proti označenému uzneseniu špeciálneho súdu, umožňujú urobiť záver, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu prijatým na neverejnom zasadnutí, t. j. bez predchádzajúceho vypočutia sťažovateľa, nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 2 výroku tohto rozhodnutia), t. j. postup, ktorý v danom prípade najvyšší súd zvolil pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa, je podľa názoru ústavného súdu zlučiteľný s požiadavkami vyplývajúcimi z označeného článku dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2008